

kalde en saadan Mistillid, men som ganske vist er mindst paa sin Plads i Hæren. De Fordringer, der ere opstillede, gaa jo væsentlig ud paa at gjøre vore Soldater jævnbyrdige med Benner og Fjender, som de kunne komme til at staa ved Siden af eller lige overfor, og dette er blevet yderligere forklaret derhen, at der ved „jævnbyrdig“ forstås, at Soldaten ikke alene skulde lære de militære Færdigheder, men skulde leve sig ind i det militære Liv, eller med andre Ord, for at opnaa Jævnbyrdighed udtrævedes der ikke en fort Veretid, men der udtrævedes, at der var en Veretid, altsaa en Uddannelse aarevis efter samme Maalestok som andre Hæres. Jeg kan forstaa, at man baserer helt andre Forslag end dem, der her fra Krigsbestyrelsens Side ere fremlagte, paa en saadan Betragtning, men den kan overhovedet ikke gjøres anvendelig, hverken paa den bestaaende Hærlow, heller ikke paa den af Krigsministeriet foreslaaede og heller ikke paa den af mig anbefalede Ordning. — Det forekom mig, at det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 1ste Valgkreds (Rhomben) optog en Uttring af mig mindre godt. Jeg ytrede nemlig, at jeg maatte fordre, at den Plan, som skulde lægges, blev forelagt os med den Overbevisningens Styrke, som kunde føre os til at følge den, og det forekom mig, at det ærede Medlem opfattede denne Uttring, som om der deri laa en Antæ overfor ham. Jeg skal dog minde om, at mine Ord ikke faldt i en saadan Forbindelse, at de kunde anses for særlig rettede mod det ærede Medlem, thi Invendingerne mod den af ham i sin Tid som Krigsminister forelagte Plan vare af en anden Art. Invendingerne i saa Henseende fra min Side vare rettede imod dens Størrelse, og det, at den efter min Mening gik ud over de Midler, vi kunde vente at raade over. Jeg siger dette saa meget hellere, som jeg har Grund til at anerkjende netop de Hensyn, som det ærede Medlem troede at burde tage under Forhandlingerne med Hensyn til Forsvarsvesenet. Jeg føier endvidere til, at der i det ærede Medlems Uttringer og Forklaringer idag ligger en Anerkjendelse af, at han fra det Dieblif af, da han ikke længere havde Thingets Dre, ikke mente at burde eller at kunne forsvare at have den øverste Ledelse af Krigsbestyrelsen; jeg vilde kun ønske, at han fuldstændigere havde gennemført det Syn, han nu syntes at have tilegnet sig. Det ærede Medlem bragte Talen ind paa Spørgsmaalet om Forsvarsplanen i Almindelighed, og jeg vedfjender mig, hvad det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (N. P. Jensen) antydede om, hvad mulig min Tanke i saa Henseende var, hvilket jo iøvrigt ikke har nogen saa stor Betydning, men jeg opfatter ganske vist vort Maal som værende dette, at vore Kræfter skulle koncentreras paa at afslaa et første Angreb. Det ærede Medlem opfattede mig rigtigt, naar han derved tænkte paa et Vandgangsforløb. Jeg er ikke istand

til at lægge den Bægt paa en indre Reduite i vor Fæstning Sjælland, som de Herrer gjøre, jeg tror endog, at en Reduite af den Art netop vil svække Forsvaret af den første Linie. Enhver Tanke om, at ikke netop der skal al Kræften lægges, vil gjøre, at Forsvaret paa dette Punkt bliver svagere; men paa den anden Side skal jeg tilføie, at hvad der da naar man var bleven klar med sig selv om at gennemføre vor Plan med dette Formaal for Die, kunde gjøres for at støtte netop Angrebet paa denne første Linie, skal jeg være med de Herrer til at fremme. Der er imidlertid et andet Hensyn, som jeg vilde gjøre gjældende, inden vi forlade denne Forhandling, fordi det forekommer mig, at man i denne Debat, som altid, kun forudsætter Muligheden af en eneste Fjende, nemlig den, som kan komme over Land til os, og dette ligger jo aabenbart ogsaa bagved den Plan, som er antydet af den nuværende høitærede Krigsbestyrelse. Jeg skal i saa Henseende kun minde om, at vore Bletter og Sunde lukke for Østersøen og dermed lukke for mere end een Stormagt, som kan være farlig for os, hvilket ogsaa let kunde være et Bink om, hvorledes vi skulde lægge Planen for vort Forsvar. Med Hensyn til, hvad der iøvrigt her er kommet frem, og de stærkt modsatte Anskuelser, som have staaet over for hinanden, forekommer det mig, at de kunne samles i et Udtryk, som faldt fra det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds. Om det er mere end et Udtryk, om der ligger en Tanke deri, tør jeg ikke være overbevist om, men jeg anvender dette Udtryk netop forat betegne Mødsætningen mellem Anskuelserne her i Salen. Det ærede Medlem sagde nemlig, at han ingen demokratisk Hær vilde, at en saadan var en Utting. Naar han brugte Udtrykket „demokratisk Hær“, saa opfattede jeg det saaledes, at han tænkte paa en Hær, bygget paa et demokratisk Grundlag. Deri er jeg overordentlig uenig med det ærede Medlem og med enhver Betragtning, som derud af kan udvikle sig. Min Opfattelse er den, at Formaalet i et Samfund, som hviler paa et demokratisk Grundlag, maa være at give enhver Institution indenfor Samfundets Omraade et demokratisk Præg; thi findes der i et demokratisk Samfund endnu Resterne af et absolutistisk Grundlag, saa kommer Uttingene frem, saa faae vi dem at se, og er der Noget, der slaaer Mistillid til Samfundsinstitutionerne, saa er det dette, at der er saadanne Mødsætningsforhold tilstede. Dette gjælder ikke alene om Hæren, men det gjælder ogsaa paa andre Omraader. Hvad er den væsentlige Grund til, at der er en temmelig stor Mistillid tilstede overfor vor Høikirk, vor Statskirke, til dens Myndigheder, dens Autoriteter, Andet end dette, at den, til Trods for, at vort Samfund har faaet et demokratisk Grundlag, endnu hviler paa en absolutistisk Grund. Dette Forhold staar tilbage som en Rest, der ikke er indorganiseret i det